

RAKENNUTTAJAN TYÖTURVALLISUUSSÄÄNNÖT

Punainen tupa, YP-eristeiden ja
vesikaton uusiminen

15.9.2022

1. Turvallisuuksääntöjen tarkoitus

Rakennuttajan on laadittava rakennustyön toteutusta varten kirjalliset turvallisuusäännöt.

Turvallisuuksäännöissä on esitettävä turvallisuushallinnan tavoitteet ja toimenpiteet sekä ohjeet turvallisuusseurantaan ja tarkastuksiin, yhteistoimintaan ja työmaakokouksiin, henkilöntunnisteen käyttöön ja kulkulupaan sekä osapuolten hyväksyntää edellyttävien turvallisuussuunnitelmien käsittelyyn (VNa 205/2009 8 § 2 mom.) /1/

1.1 Turvallisuuksuhallinnan tavoitteet ja toimenpiteet

Tällä työmaalla sovelletaan valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta VNa 205/ 2009. Tavoitteena on saavuttaa työmaa olosuhteissa työhygieninen ja terveellinen työskentely- ympäristö ja työtapaturmien nolla (0) taso.

Rakennuttaja, Kauhajoen kaupunki asettaa työmaalle työturvallisuuskoordinaattorin asemavaltuuksin.

Turvallisuuden hallintaa varten rakennustyömaalle tulee pääurakoitsijan perustaa ”**Työturvallisuuskansio**” joka on raportointi ja apuväline turvallisuustiedon hankkimisessa, käytössä ja työmaan työturvallisuusaineiston keräämisessä. Kansio liitteineen säilytetään työmaalla ja kansion liitteistä (lomakkeista) voidaan tarvittaessa ottaa kopioita, joille tehdään mm. tarkastuksia, turvallisuussuunnitelmia tai kirjataan annettu perehdyttäminen. Perehdytyksen kopiot säilytetään työmaan turvallisuuskansiossa.

Pääurakoitsija on vastuullinen työturvallisuudesta vastaava taho Rakennusurakan Yleisten sopimusehtojen YSE 1998 luvun 1 mukaisessa laajuudessa, sekä mitä on työsuojelulaissa ja VNa 205 / 2009 asetuksessa määrätty.

Kaikissa kohteen työsuorituksissa noudatetaan rakennuttajan ja pääurakoitsijan antamia määräyksiä ja ohjeita työnaikaisen turvallisuuden varmistamisesta. Nämä turvallisuusäännöt on laadittu koskemaan koskevat sekä ali- ja sivu-urakoitsijoita, että työmaalla työskenteleviä itsenäisiä työnsuorittajia.

Pääurakoitsijalla on mahdollisuus antaa myöhemmin muita työsuorituksia ja rakennustyömaata koskevia turvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita sekä järjestää urakoitsijoille (toimittajille) ja heidän työntekijöilleen työhön ja työkohteisiin liittyviä perehdyttämistilaisuuksia.

Pääurakoitsijalla on oikeus järjestää tai vaatia urakoitsijoita omalla kustannuksellaan toteuttamaan turvallisuuskoulutusta, mikäli työkohteissa on ollut työturvallisuuden kannalta merkittäviä puutteita tai työturvallisuuden laiminlyöntejä, tai työssä on sattunut vakavia tapaturmia tai vaaratilanteita.

Urakoitsijoiden on osallistuttava omalla kustannuksellaan rakennuttajan tai pääurakoitsijan antamaan työmaan perehdyttämiseen ja turvallisuuskoulutukseen.

1.2 Nimettyjen valvojen oikeudet

Pääurakoitsijan työnjohtolla ja muilla rakennuttajan tai pääurakoitsijan nimeämällä työn valvojilla sekä turvallisuuskoordinaattorilla on oikeus puuttua työmaalla ja työssä oleviin vaaratilanteisiin, vaaranpaikkoihin sekä puutteisiin työturvallisuudessa. Rakennuttaja voi, mikäli laiminlyöntejä työturvallisuudessa tapahtuu toistuvasti, asettaa virhemaksun 1000 euroa / kerta, ja antaa määrärahan poistaa työmaalta laiminlyönteihin syyllistyvät tahot.

Edellä mainitut edustajat voivat antaa suoraan määräyksiä eri urakoitsijoille vaaratilanteiden ja muiden työturvallisuuspuutteiden korjaamisesta. Heillä on oikeus myös keskeyttää työt, mikäli on

ilmeistä, että kysymyksessä voi olla tilanne, josta voi aiheutua välitöntä vaaraa työkohteessa työskenteleville, työmaan ulkopuolisille henkilöille tai toiminnoille.

2. Työmaan turvallisuusjohtaminen

2.1 Työnjohto turvallisuuden kannalta

Urakoitsijoiden on oman työnsä osalta huolehdittava turvallisuuden ja terveyden kannalta riittävästä ja tarpeellisesta työnjohdosta sekä osapuolten välisen yhteistoiminnan ja tiedonkulun järjestämisestä, toimintojen yhteensovittamisesta sekä urakkakohteensa yleisestä siisteydestä ja järjestyksestä. Edellä mainittuja tehtäviä johtamaan on urakoitsijan nimettävä pätevä vastuunalainen henkilö ja hänelle tarvittaessa sijainen. Työnjohdon tulee olla erityisen hyvin perehtynyt teoriassa ja käytännössä rakennustyömaan työturvallisuusmääräyksiin ja ohjeisiin.

2.2 Urakoitsijoiden työturvallisuutta edistävät toimet

Urakoitsija vastaa ensisijaisesti omien työntekijöidensä turvallisuudesta sekä perehdyttämisestä työmaahan ja sen olosuhteisiin. Suositeltavaa on, että työsuorittajat ovat suorittaneet työturvallisuuskurssin ja omaavat Työturvallisuuskortin. Työnjohto ja valvonta sekä siihen liittyvät työnantajan velvollisuudet kuuluvat kunkin työntekijän omalle työnantajalle. Lisäksi urakoitsijan on huolehdittava siitä, ettei hänen toiminnastaan ole vaaraa muille työmaalla työskenteleville tai työmaan ulkopuolisille henkilöille.

Urakoitsija vastaa omien työntekijöidensä käyttämien koneiden, laitteiden ja aineiden sekä työmenetelmien turvallisuudesta. Käytössä on lisäksi noudatettava päätoteuttajan antamia ohjeita. Urakoitsijan käyttämästä terveydelle vaarallisesta aineesta annetaan kopio käyttöturvallisuustiedotteesta päätoteuttajalle ja työturvallisuuskoordinaattorille ennen aineen käyttöä.

Urakoitsijan on huolehdittava työssään tarpeellisista varoitusmerkinnöistä ja suojaustoimenpiteistä. Pääurakoitsija huolehtii työmaan rajaamisen ja aitaukset, sekä niihin kiinnitettävät, työmaasta ilmoittavat merkit ja opasteet. Urakoitsijan tulee huolehtia turvallisuusmääräyksien ja -ohjeiden tiedottamisesta edelleen aliurakoitsijoilleen ja työntekijöilleen sekä valvoa osaltaan niiden noudattamista.

Töihin tulee käyttää vain sellaisia työntekijöitä, jotka täyttävät työn ja rakennuttajan sekä pääurakoitsijan edellyttämät ammattitaito- ja pätevyysvaatimukset. Urakoitsija vastaa myös käyttämänsä tilapäisen työvoiman ja aliurakoitsijoiden osalta ammattitaitovaatimuksen toteutumisesta ja riittävien turvallisuusohjeiden antamisesta. Harjoittelijoilla tulee olla kokenut asentaja työparina.

Urakoitsijan tulee huolehtia, että sen henkilöstöllä on asianmukaiset henkilöntunnisteet ja että ne ovat aktivoituja verottajan järjestelmään. Tilapäisesti tavaraa tuoviin kuljettajiin ei sovelleta tätä menettelyä.

Pääurakoitsijan tulee huolehtia työturvallisuuden viikkotarkastuksista joihin nimetty työsuojeluvaltuutettu ja urakoitsijat osallistuvat. Menettelynä voi olla TR mittaus tai muu vastaava, kattava tarkastusmenettely.

2.3 Työmaalle ilmoittautuminen ja työntekijäluettelon pitäminen

Rakennustyön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:n 3 momentissa edellytetään, että pääurakoitsijan on varmistuttava, että sillä on tieto työmaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työsuorittajista. Jotta pääurakoitsija voisi huolehtia tästä velvollisuudestaan, on säädetty, että työnantajien on annettava työntekijöistään ja itsenäisten työsuorittajien omalta osaltaan tarpeelliset tiedot työmaalla työskentelystä päätoteuttajalle.

Luettelosta on käytävä ilmi:

- 1) henkilön etu- ja sukunimi, syntymäaika ja veronumero;
- 2) työmaalla työskentelyn alkamis- ja päättymispäivämäärä;
- 3) työntekijän työnantajan nimi ja Y-tunnus tai sitä vastaava ulkomainen tunniste;
- 4) lähetetyistä työntekijöistä annetun lain 4 a §:ssä tarkoitetun edustajan nimi ja yhteystiedot Suomessa.

Luettelo tulee olla työmaalla tarkastettavissa rakennustyön alusta alkaen. Rakennustyön päätyttyä luettelo tulee säilyttää sen tahon toimesta, joka on sitä pitänyt. Säilyttämisaika on kuusi vuotta.

Työmaalle ilmoitaudutaan aina pääurakoitsijan vastuullisen työnjohdon kautta. Työnjohdolle annetaan työmaalla tarvittavat henkilökohtaiset tiedot. Kulkuluvan saannin ehtona on, että työntekijä on perehdytetty työmaan olosuhteisiin ja turvallisuusääntöihin.

2.4 Työntekijän perehdytys

Ennen urakan alkua pääurakoitsija perehdyttää työmaan toimintoihin urakoitsijoiden vastuunalaiset henkilöt ja varmistaa, että he ovat saaneet tarpeelliset tiedot ja ohjeet työhön kohdistuvista vaara- ja haittatekijöistä. Rakennuttajan työturvallisuusasiakirjassa, jonka voi alihankkijoille jakaa, annetaan tietoa em. asioista jo sopimusvaiheessa. Annettu perehdyttäminen on myös dokumentoitava.

Urakoitsijan työntekijöiden on osallistuttava työmaan perehdyttämiseen ja tutustuttava sekä vaaratekijöihin ja työtehtäviin että työolosuhteisiin. Annettu perehdyttäminen on myös dokumentoitava. Kulkuluvan saannin ehtona on, että työntekijä on perehdytetty työmaan olosuhteisiin ja turvallisuusääntöihin.

Pääurakoitsijan on huolehdittava, että työmaalla toimivat aliurakoitsijat ja itsenäiset työsuorittajat ovat saaneet mahdollisuuden tutustua työmaan turvallisuusääntöihin.

Urakoitsija huolehtii myös siitä, että pääurakoitsijan antamat muutkin turvallisuuteen liittyvät määräykset ja ohjeet välitetään työmaalla työskenteleville urakoitsijan aliurakoitsijoille ja itsenäisille työsuorittajille.

2.5 Ulkomaisen työvoiman työskentely kohteessa

Ulkomaalaislain mukaisesti EU-/ETA -maiden kansalaiset eivät tarvitse työntekijän oleskelulupaa työskennelläkseen Suomessa. ETA-maita ovat Islanti, Norja ja Liechtenstein ja samoja periaatteita noudatetaan Sveitsin kansalaisiin.

Muun kuin edellä olevien maiden työntekijät tarvitsevat Työntekijän oleskeluluvan. Työntekijän oleskeluluvan myöntää työvoimatoimiston myönteisen ratkaisun jälkeen ulkomaalaisvirasto ja jatkoluvan kihlakunnan poliisilaitos. Lupamenettelystä saa tietoa työministeriön www-sivuilta osoitteesta www.te-palvelut.fi

Ensi kertaa Suomeen saapuva ulkomaalainen työntekijä saa veronumeron asioidessaan verotoimistossa. Veronumeron saamisen edellytyksenä on henkilötunnuksen hakeminen. Jos on kyse pidempiaikaisesta työskentelystä Suomessa, henkilötunnus haetaan maistraatista (vähintään vuoden ajaksi Suomeen), muutoin verottaja antaa suomalaisen henkilötunnuksen veronumeroa haettaessa. Tunnisteena käytetty veronumero tulee aktivoida verottajalle.

Lähetetyn työntekijän sosiaaliturva määräytyy yleensä työntekijän kotimaan säännösten mukaan. Osoitukseksi lähettäjävaltionsa vakuutukseen kuulumisesta työntekijällä on oltava ns. lähetetyn työntekijän todistus (esim. A1 tai E101). Todistus tulee olla annettu sillä perusteella, että henkilö on tullut Suomeen kotimaassaan tavallisesti toimivan työnantajan lähettämänä. Työntekijää, jolla

on todistus kuulumisesta kotivaltionsa sosiaaliturvaan, ei vakuuteta Suomessa, ja vakuutusmaksut suoritetaan todistuksen osoittamaan maahan.

Mikäli ulkomaisella yrityksellä on suomalainen y-tunnus, se on esimerkiksi rekisteröinyt sivuliikkeen Suomessa, tulee yrityksen toimittaa tilaajavastuulain edellyttämät tiedot sekä Suomesta että yrityksen kotimaasta.

Suomeen työntekijän lähettävällä ulkomaisella työnantajalla, jolla ei ole liiketoimipaikkaa Suomessa, on oltava Suomessa edustaja, mutta edustajan kotipaikka ei tarvitse olla Suomessa. Edustaja voi olla joko yksityishenkilö tai yritys.

2.6 Kuukausi- ilmoitus

Tiedonantovelvollisuus ja annettavat tiedot kohdistuvat rakennustyömaalla tapahtuvaan rakentamiseen, korjauksiin ja kunnossapitoon liittyvään toimintaan sekä tällaista toimintaa harjoittaviin yrityksiin ja työntekijöihin.

Urakkatietoina kukin tilaaja on velvollinen ilmoittamaan urakkasopimusta koskevaa tietoa (esim. sopimuspuolet, kokonaissumma, kesto) ja urakkasopimukseen liittyvää tapahtumatietoa (esim. laskutettu määrä ilmoitusjaksolta).

Työntekijätiedot annetaan pääurakoitsijan kautta. Kukin yritys ilmoittaa omat työntekijänsä työmaan pääurakoitsijalle, joka toimittaa tiedot kuukausittain Verohallinnolle.

2.7 Työmaan järjestys ja siisteys

Kohteen rakentamisessa noudatetaan P1 puhtaustasoa. Urakoitsijan on noudatettava työkohteessa hyvää järjestystä ja siisteyttä sekä huolehdittava osaltaan jätteiden keräyksestä niihin osoitettuihin pisteisiin tai astioihin. Urakka-alue ja työkohde on luovutettava aina siistittynä ja hyvässä järjestyksessä. Pääurakoitsijan edustajat tarkastavat työkohteen kunnan ennen sen luovuttamista.

2.8 Työmaan työsuojeluorganisaatio

Pääurakoitsijan tulee nimetä työmaalle työsuojeluvaltuutettu. Työmaalle perustetaan tarvittaessa työsuojelutoimikunta. Urakoitsijan on osallistuttava tarvittaessa työsuojelutoimikunnan tai vastaavan elimen kokouksiin.

Urakoitsija vastaa siitä, että heidän työntekijöilleen sattuneet tapaturmat tutkitaan. Tapaturmasta tehdystä tutkintaraportista toimitetaan kopio päätoteuttajalle. Urakoitsija huolehtii siitä, että vakavissa tapaturmissa ilmoitus tehdään myös työsuojelupiirille ja poliisille.

Urakoitsija huolehtii siitä, että sattuneet tapaturmat käsitellään työmaakokouksissa ja tarvittaessa työsuojelutoimikunnassa.

3. Turvallisuussuunnittelu

3.1 Turvallisuus- ja työmaasuunnitelma

Rakennuttaja on laatinut työmaata koskevan turvallisuussuunnitelman ja nämä työmaan turvallisuussäännöt urakkasopimuksen liitteiksi ja työmaalla käytettäväksi. Urakoitsijoiden on tutustuttava rakennuttajan ja pääurakoitsijan laatimiin turvallisuus- ja työmaasuunnitelmiin sekä noudatettava niitä omien töidensä toteutusta suunniteltaessa sekä työmaalla tapahtuvassa toiminnassa.

Turvallisuussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon työmaata koskevat yleiset työturvallisuusvaatimukset :

3.2 Työmaan järjestelyt eri rakennusvaiheissa

Pääurakoitsijan tulee tehdä työmaa-alueesta kartta, jossa nimetään liikenne, paikoitus, varastoalueet, nosturien ja nostimien paikat sekä jätehuolto. Laadittua järjestystä noudatetaan koko työmaan ajan, ellei jokin erityinen muutostarve nouse esiin.

3.3 Työmaan sähköistys ja valaistus

Työmaasähkö otetaan tilaajan osoittamasta rakennusalueella sijaitsevasta paikasta. Jakokaapelointi tulee hoitaa siten, etteivät kaapelit ole maassa ja vaurioille alttiina. Valaistus hoidetaan ripustettavin tai pylväisiin kiinnitetyin valaisimin. Mieluummin Led tai vastaavin turvallisin valaisimin. Mitään vioittuneiden virtajohtojen paikkauksia ei sallita.

3.4 Työmaaliikenne ja kulkutiet

Työmaa on varustettava aluesuunnitelmassa nimetyllä kulkureitillä. Työmaan sisäiset reitit tulee olla selvästi erotettuja muusta toiminnasta. Kulkureitit ja poistumistiet tulee pitää vapaana myös mahdollisia onnettomuustilanteita varten. Katso myös kohta 3.9.1.

Portaat ja kulkutiet on tehtävä vähintään 0,6 metriä leveiksi. Kuljetussiltujen leveyden on oltava vähintään 1,0 metriä.

Rakennusta koskevat kulkutiet ja telineet tulee olla varustettuna putoamissuojauksin ja vapaat liukkaudesta. Porrastelineisiin tulee asentaa myös jalkalistat. Kulkureitit tulee pitää vapaana myös mahdollisia onnettomuustilanteita varten.

3.5 Koneiden ja laitteiden käyttö

Koneiden ja laitteiden on täytettävä niitä koskevat turvallisuusmääräykset. Työssä käytettävät koneet ja laitteet tulee olla turvallisia ja käyttötarkoitukseen sopivia. Urakoitsija vastaa käyttämiensä koneiden ja laitteiden turvallisuudesta.

Tiealueilla ja muilla liikenteeseen käytetyillä paikoilla on koneiden selvästi erotuttava muusta liikenteestä. Työkoneiden ja liikenteen välissä on tarvittaessa oltava riittävät suojavyöhykkeet. Liikennealueet tulee selvästi rajata suojapukein tms.

Työssä käytettävissä kuormaus- ja kuljetusajoneuvoissa tulee olla määräysten mukaiset peruutushälyttimet ja muut varoituslaitteet. Koneille ja laitteille tehdään päivittäiset toimintakokeilut niiden käyttäjien toimesta.

Urakoitsijan on huolehdittava, että sen käyttämät sähkölaitteet ja sähkökäyttöiset koneet on tarkastettu asianmukaisesti ja ovat niitä koskevien turvallisuusmääräysten mukaisessa kunnossa.

3.6 Riskien arviointi

Pääurakoitsijan laatimalla yleisellä riskienarvioinnilla selvitetään merkittävät työmaan vaara- ja haittatekijät ja päätetään niiden vaatimista toimenpiteistä. Rakennuttaja on antanut työmaan Työturvallisuusasiakirjassa alustavat, saatavilla olleet tiedot rakentamiseen sisältyvistä riskeistä. Pääurakoitsijan tulee kartoittaa omalta osaltaan työmaan riskitekijät, laatia suunnitelmat niiden poistamiseksi, ja ellei voida kokonaan poistaa, minimoimiseksi. Riskitekijöitä tunnistettaessa edetään järjestelmällisesti esim. rakentamis-, toteutus- tai työvaiheittain koko hanke alusta loppuun.

Riskinarviointi voidaan tehdä myös yksittäisen työn tai työvaiheen turvallisuussuunnittelun yhteydessä, erityisen tärkeää se on tehdä hankalissa purkutöissä ja räjäytys- ja louhintatöissä. Riskinarviointi tehdään erilliselle kartoituslomakkeelle.

3.7 Vaarallisten töiden suunnittelu

Rakennuttaja edellyttää jokaiselta urakoitsijalta, että erityistä vaaraa sisältävät työt suunnitellaan huolellisesti (luettelo vaarallisista töistä on valtioneuvoston päätöksen rakennustyön turvallisuudesta Vnp 629/94, liite 2), suunnittelussa on käytössä riittävä turvallisuusasiantuntemus ja vaarallisia töitä koskevat suunnitelmat on tehty ennen töiden aloittamista.

Edellä mainitut suunnitelmat tulee laatia keskeisiltä osiltaan kirjallisessa muodossa. Urakoitsijoiden on myös toimitettava suunnittelua koskevat keskeiset asiakirjat päätoteuttajalle tiedoksi ja tarvittaessa hyväksyttäväksi hyvissä ajoin, yleensä vähintään viikkoa ennen ko. töiden aloittamista. Pääurakoitsijalla on myös oikeus antaa ohjeita urakoitsijoiden tekemään suunnitteluun.

Urakoitsijoiden on huolehdittava omalta osaltaan suunnittelusta johtuvien toimenpiteiden täytäntöönpanosta ja seurannasta sekä suunnittelun ajantasalla pitämisestä.

Rakennuttaja tai pääurakoitsijan voivat antaa myös vaatimuksia muidenkin töiden ja työvaiheiden suunnittelusta.

3.8 Maapohjan kantavuus ja kaivantojen tuenta

Kaivutyö on tehtävä turvallisesti ottaen huomioon maan geotekniset ominaisuudet, kaivannon syvyys, luiskan kaltevuus ja kuormitus sekä vedestä ja liikenteen tärinästä aiheutuvat vaaratekijät. Jos luiskausta ei voida suorittaa riittävässä määrin, on otettava käyttöön kaivantotuki elementit. Pääurakoitsijan tulee laatia kaivaussuunnitelma, jos edellä olevat on otettu huomioon.

Ajoneuvot, maarakennuskoneet sekä nosto- ja muut laitteet on sijoitettava turvallisen etäisyyden päähän kaivannon reunasta huomioon ottaen maan laatu ja kaivannon syvyys. Liikenne on ohjattava riittävän kauaksi kaivannon reunasta sopivin ohjauspuomein ja estein.

Kaivuutöitä tehtäessä on maarakennuskoneiden työalueella on huolehdittava siitä, ettei henkilöitä ole vaaranalaisissa paikoissa. Peruuttavien ajoneuvojen aiheuttama vaara on sopivalla tavalla torjuttava. Käytettävä on aina peruutushälyttimen omaavia kaivinkoneita, sopivia kieltoaukkuja, aitauksia ja muita turvalaitteita tai keskeytettävä koneen käyttö vaara-alueella. Kuljettajan on poistuessaan koneen ohjaamosta varmistettava, etteivät kone tai sen laitteet aiheuta tapaturman vaaraa.

3.9 Putoamissuojaus

Sellaisissa työskentelyolosuhteissa ja kulkuteiden vapailla sivuilla, joilta voidaan pudota metriä korkeammalta, sekä muulloinkin, milloin on olemassa erityinen tapaturman vaara, on oltava suojakaiteet ja/ tai muut suojarakenteet. Katso myös **kohta 3.9.3**

Portaat ja porrastasot on vapailta sivuiltaan varustettava koko pituudeltaan suojakaiteilla. Portaat, joissa ei tarvita suojakaidetta, on tarvittaessa varustettava erillisellä käsijohteella.

3.9.1 Tikkaiden käyttö

Tikkaiden käyttö on suunniteltava asianmukaisesti. Nojatikkaita ei saa käyttää työalustana. Nojatikkaita saadaan käyttää vain tilapäisinä kulkuteinä, nostoapuvälineiden kiinnittämiseen ja irrottamiseen sekä muihin vastaaviin lyhytaikaisiin, kertaluonteisiin töihin. Nojatikkaiden pituus saa olla enintään kuusi metriä.

Työnantajan tulee arvioida tikkaiden käytön vaarat ja arvioida vaarojen merkitys. Tikkaita käyttäville työntekijöille on annettava opetus ja ohjeet tikkaiden turvallisesta käytöstä ja niiden käyttöön liittyvistä vaaroista.

Tikkaiden on oltava mitoitukseltaan, lujuudeltaan, jäykkyydeltään, seisontavakavuudeltaan, materiaaliltaan ja tyypiltään rakennustyömaan työtehtäviin ja käyttöolosuhteisiin soveltuvat. Tikkaiden askelmien, rajoittajan ja nivelen sekä lukitushakojen lujuuden ja jäykkyyden on oltava riittävät.

Tikkaat on asetettava tukevalle alustalle siten, että ne eivät kaadu eivätkä luista. Ne on asetettava oikeaan nojakulmaan tikkaiden liukumisen estämiseksi sekä käytettävä liukuesteitä ja tikkaiden yläpäässä kaatumisen estäviä laitteita. Tikkaat on tarvittaessa erotettava ympäristöstään, esimerkiksi riittävän havaittavalla kulkuesteellä tai kulun estävällä lippusiimalla

A-tikkaita saa käyttää työtelineiden sijaan työalustana vain, kun työtelineitä ei voida kohtuudella edellyttää työn lyhytkestoisuudesta tai muusta vastaavasta seikasta johtuen. Tällöin A-tikkaita saadaan pääsääntöisesti käyttää työalustana vain siten, että työntekijä seisoo niillä alle metrin korkeudessa. Kuitenkin A-tikkaita saadaan käyttää työalustana siten, että työalusta on 1-2 metrin korkeudessa, kun A-tikkaiden seisontavakavuus täyttää soveltuvin osin kohdassa 3.9.2 työpukille asetettavat seisontavakavuuden vaatimukset. A-tikkaita ei saa käyttää töissä, joissa joudutaan käyttämään huomattavan suurta voimaa vaativia työkaluja eikä töissä, joissa aiheutuu A-tikkaiden kaatumisvaara tai palonvaara. A-tikkaita saa käyttää vain painumattomalla ja tasaisella alustalla.

3.9.2 Työpukit

Rakennustyössä käytettävän työpukin on täytettävä seuraavat vaatimukset:

1) yli 0,5 metriä korkeat työpukit on varustettava kiinteillä vaakatasossa olevilla askelmilla, joiden syvyys on vähintään 50 millimetriä ja pituus vähintään 0,3 metriä;

2) askelmaväli saa olla enintään 0,3 metriä;

3) työpukin korkeus saa olla enintään 2,0 metriä;

4) alle 1,0 metriä korkeiden työpukkien työtason leveyden on oltava vähintään 0,3 metriä ja, jos korkeus on yli 1,0 metrin ja alle 2,0 metriä, työtason leveyden on oltava vähintään 0,4 metriä;

TYÖPUKIN SEISONTAVAKAVUUS

1. Työpukin varmuuden kaatumista vastaan on oltava vähintään 1,5. Seisontavakavuuden on oltava riittävä sekä työpukin poikki- että pituussuunnassa. Työpukin on pysyttävä pystyssä mainitulla varmuudella, kun työpukin työtasoon vaikuttaa 0,3 kN vaakavoima sekä epäedullisimmin sijoitettu 1,5 kN suuruinen pystyvoima, jonka vaikutuspiste on 100 mm päässä työtason reunalta.

2. Työpukin seisontavakavuuden on oltava edellä mainittujen vaatimusten mukainen tarkasteltaessa työpukin nousutien askelmia työtasona.

3.9.3 Työtelineet

Työtelineellä työtasoiheen ja kulkuteineen on oltava riittävä lujuus, jäykkyys ja seisontavakavuus kaikissa pystytys- ja purkuvaiheissa sekä työtelineen käytön ja mahdollisen siirron aikana. Vaino- ja vaakasiteiden on kestävä niille tulevat veto- ja puristuskuormat. Vaativat telineet ja sääsuojat edellyttävät pätevoityneen rakennesuunnittelijan tekemiä rakenteellisten lujuuslaskelmien tekoa.

Telineiden työtasot on varustettava kaiteilla, jos putoamiskorkeus on yli 2 metriä. Suojakaiteen korkeuden on oltava vähintään 1 metri. Johteet on sijoitettava siten, ettei minkään johteen alapuolella oleva pystysuora vapaa tila ole 0,5 metriä suurempi.

Suojakaiteen käsijohteen, kaidepylvään ja niitä vastaavien rakenteiden on ilman pysyviä muodonmuutoksia kestävä putoamista estävissä suunnissa epäedullisimmin sijoitettu 1,0 kN:n (100 kg) suuruinen pistekuorma. Välijohteen, jalkalistan tai ne korvaavan rakenteen on kestävä epäedullisimmin sijoitettu 0,5 kN:n (50 kg) suuruinen pistekuorma. Pistekuorman aiheuttama taipuma tai siirtymä suojakaiteessa tai sen rakenneosassa saa olla enintään 100 millimetriä.

Työtelineen saa rakentaa paikalla vain osaava ammattimies sellaisista materiaaleista, joiden lujuus- ja ainesominaisuudet ovat työmaalla tiedossa ja joista voidaan tehdä turvallinen työteline. Tarvittaessa on oltava luotettava selvitys materiaalin lujuus- ja ainesominaisuuksista. Vaurioituneet työtelineen osat on välittömästi poistettava käytöstä.

Työtelineen suurin sallittu kuorma on ilmoitettava näkyvästi ja ymmärrettävästi kuormakilvellä tai telinekortilla.

Telinekorttiin tai työtelineeseen on merkittävä telineen tarkastukset. Telineen saa ottaa käyttöön vasta tarkastuksen jälkeen ja jos telineitä muutetaan, suoritetaan uusi tarkastus. Telineet tulee saada hyväksynnän ennen käyttöä.

Siirreltävää telinettä saa käyttää vain painumattomalla alustalla, ja sen pyörien on oltava käytön aikana lukittuina.

Siirreltävän telineen pyörien on oltava kiinnitettyinä telineeseen siten, etteivät ne irtoa.

Telineistä lisää määräyksiä VNa 205/2009 §63

3.10 Paloturvallisuus

Urakoitsija laatii teettämistään tulitöistä kirjallisen valvontasuunnitelman, joka toimitetaan ennen työn aloittamista päätoteuttajan edustajalle allekirjoitettavaksi. Tulitöitä saavat tehdä vai ao. tulityökortin omaavat henkilöt. Tulitöiden jälkeen tulee huolehtia jälkivartiointista.

Tilapäisen tulityöpaikan välittömässä läheisyydessä on oltava 2 x 10 kg jauhe- tai hiilidioksisammutin. Mikäli paikka vaihtuu asennustöistä johtuen säännöllisesti, asentaja(t) on varustettava sammutinkärryllä jossa ovat ko. sammuttimet ja sammutuspeitto.

Urakoitsijan on muutenkin osaltaan huolehdittava paloturvallisuuden ylläpidosta. Tupakointi ei ole alueella sallittua.

3.11 Työhygieeniset häiritteijät (melu, pöly, altistumiset kemiallisille aineille)

Rakennustyössä on käytettävä sellaisia koneita ja laitteita, joiden melupäästöstä tai muista fyysikaalisista häiritteijöistä johtuvat vaarat ja haitat ovat mahdollisimman vähäiset. Työntekijä on suojattava kemiallisilta ja fyysikaalisilta vaara- ja häiritteijöiltä ensi sijassa koneisiin, työvälineisiin, työmenetelmiin ja työympäristöön kohdistuvilla toimenpiteillä.

Työmaan yleispuhtaustaso on pidettävä vähintään P2 tasolla ja mikäli urakka-asiakirjoissa määrätään P1, on sitä käytettävä.

Kemiallisten aineiden käyttöturvallisuustiedotteet on oltava nähtävillä ja saatavilla työkohteessa, että kemikaaleja käyttävät tuntevat haitta ja mahdolliset vaaratekijät.

3.12 Henkilökohtaiset suojaimet

Työkohteessa on käytettävä henkilökohtaisia suojavausteita koko työmaan keston ajan. Tällaisia ovat muun muassa kypärä, varustettuna silmä- ja korvasuojaimilla, heijastava ja selvästi erottuva suojavaatetus, turvajalkineet, polvisuojaimet. Moottorisahatoissa on käytettävä viiltohousuja, silmikollista suojakypärää, kuulosuojaimia ja turvakenkiä.

Urakoitsijan on myös valvottava, että suojaimia käytetään. Rakennuttaja sanktioi laiminlyönnit antamalla 1000 € sakkomaksun / tapaus, toistuessaan työmaalta työntekijän poistamismääräyksen ja laiminlyöntien jatkuessa urakkasopimus puretaan laiminlyöntien johdosta (YSE 1998 78§ b mom.)

3.13 Ensiapuvalmius

Urakoitsijan tulee määritellä työnsä osalta riittävä ensiapuvalmius ja huolehtia siitä, että on työmaalla tältä osin riittävästi ensiaputaitoisia. Urakoitsijan ensiaputaitoiset henkilöt ilmoitetaan päätoteuttajalle kulkuluvan myöntämisen yhteydessä.

Henkilöstötiloissa tulee olla riittävä määrä steriilejä sidos- ja ensiaputarvikkeita sekä lämpöpeitto. Ensiapukaapista tai vastaavasta on oltava selvästi näkyvä kyltti. Lisäksi on oltava selvästi näkyvillä ensihoidon hälytysnumerot.

Työtapaturman sattuessa auta uhria välittömästi suojaamalla lisävahinkojen syntymiseltä, tee nopeasti tarvittaessa esim. suuren verenvuodon tyrehtyttämiseksi esim. vyöstä kiristyside ja soita 112. Kerro selvästi ja rauhallisesti mistä soitat mitä on tapahtunut ja älä sulje puhelinta vaan kuuntele saamiasi ohjeita.

Putoamisonnettomuuden sattuessa älä siirrä uhria, äläkä nosta istumaan saatikka seisomaan.

3.14 Henkilöstötilat

Pääurakoitsijan tulee hankkia tarpeelliset toimistotilat ja huolehtia työntekijöille työmaalle henkilöstön taukotilat, wc-tilat ja puku- sekä peseytymistilat. Tilat on siivottava päivittäin. Henkilöstötilat eivät saa olla varsinaisen työmaan tiloja.

4. Työmaan turvallisuusseuranta

Rakennuttaja edellyttää, että jokainen urakoitsija huolehtii riittävästä työn valvonnasta ja tarvittaessa puuttu vaaratilanteisiin sekä turvallisuusmääräysten ja -ohjeiden vastaiseen toimintaan.

Rakennuttaja edellyttää, että pääurakoitsija ja muut urakoitsijat tekevät työhönsä liittyvät käyttöönotto- ja vastaanottotarkastukset ja varmistavat, että:

- edellä mainitut tarkastukset tehdään ajallaan ja huolellisesti,
- tarkastajilla on tarpeellinen ammattitaito,
- tarkastuksista laaditaan asianmukaiset pöytäkirjat,
- tarkastuksissa havaitut turvallisuutta vaarantavat puutteet korjataan välittömästi.

Urakoitsijan tulee toimittaa kopio tarkastuslomakkeesta pääurakoitsijan nimeämälle henkilölle.

Urakoitsijan edustajan tulee osallistua tarvittaessa pääurakoitsijan järjestämään turvallisuuskierrokseen ja työmaan viikoittaiseen kunnossapitotarkastukseen.

Rakennuttajalla ja pääurakoitsijalla on oikeus valvoa urakoitsijan tekemien tarkastusten suorittamista sekä osallistua harkintansa mukaan tarkastuksiin. Rakennuttajan nimeämänä työturvallisuuskoordinaattorina toimii kiinteistöpäällikkö Kimmo Järvinen, p. 040 571 5295.

Kauhajoen kaupunki

Kimmo Järvinen
kiinteistöpäällikkö